

E'tiborga muhtoj bolalar

3-betda o'qing

Tadbirkorning soliq qarzdorligi bekor qilindi

5-betda o'qing

INSON va qonun

2024-YIL
2-APREL
SESHANBA

№ 13
(1425)

www.hudud24.uz

@adolat_nashrlari

"ADOLAT" milliy huquqiy axborot markazi nashrlariga obuna bo'ling!

"ADOLAT"

"Adolat nashrlari" telegram kanalida kuzating!

www.adolatmarkazi.uz [telegram.me/hudud24official/](https://t.me/hudud24official/) facebook.com/hudud24official/

2 JARAYON

Fuqarolarning buzilgan huquq va manfaatlarini himoyalashda, aholiga namunal davlat xizmatlarini ko'rsatishda yangicha tartib va mezonlarning hayotga tatbiq etilayotgani yillar davomida yechimini kutib kelayotgan muammolarga barham bermoqda. Birgina adliya tizimidagi o'zgarishlar tahlil qilinganda, sohaning davlat idoralari va xalq o'rtasidagi ishonchli ko'priq vazifasini bajarayotganini ko'rish mumkin.

Bir milliondan ortiq davlat xizmati ko'rsatildi

Xususan, Qashqadaryo viloyat adliya boshqarmasi va uning quyi bo'g'inlari tomonidan o'tgan 2023-yil davomida aholiga jami 1 million 57 ming 412 ta davlat xizmati ko'rsatilgan bo'lib, yil davomida 36 ming 991 ta tadbirkorlik subyektlari davlat ro'yxatidan va qayta ro'yxatdan o'tkazildi.

Davlatimiz rahbarining bevosita tashabbusi bilan yangi tashkil etilgan Ko'kdala tumanida aholining rasmiy hujjatlar bilan bog'liq muammolari mavjud edi. Tumanning "Qanotli", "Chorvador" va "Toshli" mahallalarida fuqarolarning nikoh, tug'ilganlik haqidagi guvohnomalarni rasmiylashtirish bilan bog'liq kechiktirib bo'lmaydigan vazifalarni hal etish maqsadida tashkil etilgan aksiya doirasida 1 ming 205 ta davlat xizmatlari ko'rsatilib, 110 ta tug'ilganlik haqidagi guvohnoma, 109 ta nikohni qayd etish guvohnomalari rasmiylashtirib berildi.

Vaqt va ortiqcha ovoragarchiliklarning oldini olishda joriy etilayotgan elektron xizmatlardan foydalanish uchun o'tkazilgan "Har bir uyga bepul huquqiy maslahat bilan" shiori ostidagi huquqiy aksiya doirasida fuqarolarga "my.gov.uz" tizimidan foydalanishni bepul o'rgatish maqsadida chekka hududlarda sayyor davlat xizmatlari ko'rsatildi. Ushbu tadbirlarda 97 ming 320 nafar fuqaro qamrab olinib, onlayn xizmatlarning afzalliklari tushuntirildi.

Shuningdek, aholiga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, ularga qulayliklar yaratish maqsadida faoliyat olib borayotgan Qarshi shahri va Shahrisabz tuman davlat xizmatlari markazidagi xorijga chiqish biometrik pasportini rasmiylashtirish bilan bog'liq harakatlar yana 10 ta tuman davlat xizmatlari markazlarida ham yo'lga qo'yildi.

Davlat xizmatlari markazlarida jismoniy va yuridik shaxslarga ko'rsatilayotgan xizmatlarning alohida toifalarga ajratilganini sohadagi yana bir yangilik, deyish mumkin. Ya'ni, ushbu amaliyot natijasida fuqarolarning navbat kutish vaqti 2-3 hissaga kamayishiga erishildi.

Fuqarolar huquqlarining qonuniy himoyalashida ularning tegishli hujjatlariga ega bo'lishi muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan, tug'ilishni qayd etish, tug'ilganlik haqidagi guvohnomani o'z vaqtida rasmiylashtirish keyingi jarayonlarda fuqaroning huquq va manfaatlarini ishonchli himoyalashga xizmat qiladi.

Nilufar SATTOROVA,
Qashqadaryo viloyat adliya boshqarmasi
mas'ul xodimi

Yaqinda Toshkent davlat yuridik universitetining bir guruh olimlari AQShda safarda bo'lib, Kanzas universiteti faoliyati bilan yaqindan tanishishdi. Biz bu xususda ma'lumot olish uchun TDYU Ommaviy huquq fakulteti dekani, professor Shaxzod SAYDULLAYEV bilan suhbatlashdik.

Huquqiy ta'lim qiyosda bilinadi

– Shaxzod Alixanovich, avvalo, Kanzas universiteti, uning huquq maktabi haqida ma'lumot bersangiz?

– 1866-yilda asos solingan Kanzas universiteti davlat tadqiqot muassasasi hisoblanib, eng yuqori sifatli 400 dan ortiq akademik dasturlarni taklif etadi. Unda talabalar uchun barcha xizmatlar, kampusda uy-joylar va yarim kunlik ish bilan ta'minlanish imkoniyati mavjud. O'qish uchun to'lovlar va uy-joy xarajatlari nisbatan o'rtacha hisoblanadi. Universitetning bakalavriat, magistratura yoki professional darajasi butun dunyoda qadrlanadi.

O'quv jarayonlari reja-grafik va dars jadvali asosida, qolaversa, muammoli masalani o'rtaga tashlash, uning yechimiga qaratilgan muhokamalar shaklida olib boriladi. Kanzas tizimi ham yaxshi yo'lga qo'yilgan. Talabalar kanzas yuzasidan beriladigan savollarga shtat qonunchiligi bo'yicha javob beradi. Davomat masalasiga kelsak, talaba darsga majburlanmaydi. Barcha talabalar ixtiyoriy ravishda 100 foiz darsda qatnashadi. Darsda asosiy e'tibor mavzuning muammoli jihatlarini hal qilishga qaratiladi. Elektron doskalar, kompyuterdan foydalaniladi, slaydlar qo'yib beriladi.

Bordi-yu, talaba bir marta dars qoldirsa, chora ko'rilmaydi. Lekin keyingi gal o'qituvchi tomonidan ogohlantiriladi. Uchinchi marta ham shu hol takrorlansa, talaba yakuniy nazoratga qo'yilmaydi. Shuningdek, qoldirilgan darslarni qayta o'zlashtirish ham pullik hisoblanadi. Bunda talaba bitta dars uchun 500 AQSh dollari to'laydi. Yakuniy nazoratni qayta topshirish esa 2500 AQSh dollariga tushadi.

– Kanzas huquq maktabining yutuq va kamchiliklari nimada?

– Yutuqlaridan biri Kanzas huquq maktabi o'z yo'nalishi bo'yicha mamlakatda 14-o'rinda turadi. Bitiruvchilarning 90 foizi ishga joylashadi. Talabalar uchun bepul jamoat transportlari qatnovi yo'lga qo'yilgan.

U yerda talabalar soni 400 taga yaqinligi ham muayyan afzalliklar beradi. Maqsad – darslarni bir-biriga zich bo'lmagan holda tashkil etish.

AQShda oliy ta'lim tizimi aynan bizniki kabi emas. Ya'ni, talaba muayyan ta'lim muassasasini

tugatib, bakalavr darajasini olgandan keyingina yurisprudensiya bo'yicha o'qishga qabul qilinishi mumkin. Talabalar klinik ta'lim klubi doirasida yuridik maslahatlar berishlari yoki sud ishlarida qatnashishlari mumkin.

AQShda talabalar har bir shtat qonunchiligini alohida o'rganadi. Chunki mamlakatning ba'zi shtatlarida, hattoki, ikki xil huquq tizimi qo'llanilish holatlari ham kuzatiladi. "Soliq huquqi" ham muhim fanlardan biri hisoblanadi. Sababi, ular "Hamma narsadan qochish mumkin, lekin soliqlardan qochib bo'lmaydi" degan qoidaga amal qilishadi.

– Bizning universitetimiz ham Kanzas universiteti kabi yuqori reytingga chiqishi uchun yana nimalar qilinishi kerak, deb o'ylaysiz?

– Universitetimizning xalqaro reytingda "top"ga chiqish masalasida qator omillar bor: talabalarning bilim darajasi, o'qituvchilarning xalqaro nashrlarda chiqargan maqolalari va bitiruvchilarning qanchalik darajada ish bilan ta'minlanayotgani hamda boshqalar.

Shuni ham ta'kidlash joizki, Toshkent davlat yuridik universiteti oldiga qo'yilgan eng muhim vazifalardan biri – 2030-yilgacha xalqaro miqyosda tan olingan tashkilotlar reytingida eng yaxshi oliy ta'lim muassasalari ro'yxatiga kirishdir (Quacquarelli Symonds (QS) Worlds University Rankings, Times Higher Education). O'tgan yili Toshkent davlat yuridik universiteti UI Green Metric World University Ranking reytingida (2023) dunyoning yetakchi universitetlari orasida 350-o'rinni egallab, TOP-500 talikka kirdi. Bu 2022-yil bilan taqqoslaganda 100 pog'ona yuqoridir. Xalqaro universitetlarda yashil iqtisodiyot bilan bog'liq mavjud holat va siyosat bo'yicha amalga oshirilayotgan ishlar natijalarini taqdim etuvchi bu reytingda yuridik universitet mamlakatimiz oliy ta'lim muassasalari orasida eng yuqori natijalardan birini qayd etdi.

– Kanzas huquq maktabini tugatgan yuristlar AQShda ko'zga ko'ringan davlat lavozimlari, huquq va boshqa sohalardagi xususiy kompaniyalar rahbarlari bo'lishganmi?

– Albatta, yuqorida ta'kidlaganimizdek, talabalarning 90 foizi ishga joylashtiriladi. Bitiruvchilar sudlarda, hukumat idoralarda, Senatlarda faoliyat yuritishadi. Nafaqat Kanzas shtatida, balki boshqa shtat va davlatlarda ham. Shuningdek Kanzas huquq maktabida yillar kesimida bitiruvchilar surati ilingan stendlar joylashtirilgan xonalar bor. Bitiruvchilar klubi ham tashkil etilgan. Universitetda uning tarixiga yuksak e'tibor qaratilgan ekan.

– Kanzas huquq maktabi va Toshkent davlat yuridik universiteti o'rtasida qanday istiqbolli loyihalar rejalashtirilgan?

– Kelgusida Kanzas universiteti bilan 3+1 dasturi (Articulation agreement) doirasida mutaxassis tayyorlash bo'yicha kelishib oldik. Bunda bakalavriat yo'nalishida 3 yil o'zimizda va 1 yil Kanzas universitetiga borib o'qib kelishni tashkillashtirish masalasi kun tartibiga qo'yilgan.

Shuningdek, Huquq maktabi dekani Stephen Mazza bilan bakalavriat talabalari uchun qisqa o'quv kurslari tashkil etish hamda bitiruvchilarni magistraturaga qabul qilish imkoniyatlari mavjudligi yuzasidan ham fikrlar almashildi. Universitetimiz o'quv jarayoniga Kanzas universiteti Huquq maktabining professorlarini jalb etish va Huquq maktabiga TDYU professorlarini yuborish yuzasidan ham rejalar ko'rib chiqildi.

Xulosa o'rnida aytish joizki, Kanzas huquq maktabi bilan Toshkent davlat yuridik universiteti o'rtasida o'rnatilgan o'quv, ilmiy va madaniy aloqalar o'zining ijobiy samarasini bermay qolmaydi. Kanzas universiteti Huquq maktabining ilg'or tajribasini qo'llash dars mashg'ulotlarining sifati oshishiga, ularni rivojlangan mamlakatlar standartlariga moslashtirishga, tayyorlayotgan kadrlarimizning bilim va malakasi oshishiga xizmat qiladi.

TDYU talabasi Ulug'bek CHORIYEV
suhbatlashdi

Prezidentning 2021-yil 9-avgustdagi “Yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarorining qabul qilinishida ham davlat siyosatida ijtimoiy himoya ustuvor vazifalardan biri ekanini ko‘rish mumkin. Mazkur qaror yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarning huquqi va erkinliklarini ro‘yobga chiqarish, ijtimoiy himoyasini kuchaytirish, ularni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash masalalarini qamrab oladi.

Qarorning 1-bandida: o‘zlariga biriktirilgan turar-joyga ega bo‘lmagan va turar-joyga muhtojlar sifatida hisobda turgan yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarga ular 18 yoshga to‘lgan yilda ko‘p kvartirali uy-joylardan umumiy maydoni 25 kvadrat metr-dan kam bo‘lmagan 1 xonali, voyaga yetgan yetim bolalar o‘rtasida nikoh tuzilgan hollarda, 50 kvadrat metr-dan kam bo‘lmagan 2 xonali kvartiralar ajratiladi.

Bunda, mazkur toifaga kiruvchi nogironligi bo‘lgan bolalarga kvartiralar ko‘p qavatli uylarning uchinchi qavatigacha ajratilishi;

- ☑ yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalar uchun kvartiralar Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari tomonidan ko‘chmas mulkning birlamchi bozoridagi shahar va tumanlarda qurilgan ko‘p kvartirali uy-joylardan xarid qilinishi;
- ☑ tegishli tuman (shahar)da ko‘chmas mulk birlamchi bozoridagi mazkur bandda nazarda tutilgan mezonlarga mos keladigan kvartiralar mavjud bo‘lmaganda, hududiy “Xalqparvar” komissiyalari xulosasiga asosan kvartiralar ko‘chmas mulkning ikkilamchi bozoridan tegishli mezonlarga muvofiq holda xarid qilinishi;
- ☑ yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarni uy-joylar bilan ta‘minlash “onlayn-navbat” tizimi asosida amalga oshiriladi, bunda mazkur navbatga o‘zgartirish kiritilishiga hamda navbatidan oldin keyingi navbatdagi bolalarga uy-joy ajratilishiga yo‘l qo‘yilmasligi ko‘rsatilgan.

Shuningdek, qarorning 10-bandida yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarning ta‘lim olishini qo‘llab-quvvatlash maqsadida 2021-yil 1-sentabrdan boshlab:

- ☑ yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalar davlat tasarrufidagi maktabgacha ta‘lim tashkilotlari va maktablarga navbatga qo‘yilmagan holda joylashtirilishi;
- ☑ yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarga ular texnikum, kollej, akademik litsey yoki oliy ta‘lim muassasasida o‘qiyotgan davrida har o‘quv yilida bir marotaba o‘quv, ilmiy va badiiy adabiyotlar (kitoblar) xarid qilish

☐ **Konstitutsiyaning 77-moddasida davlat va jamiyat yetim bolalarni hamda ota-onasining vasiyligidan mahrum bo‘lgan bolalarni boqishni, tarbiyalashni, ularning ta‘lim olishini, sog‘lom, to‘laqonli va har tomonlama kamol topishini ta‘minlashi, shu maqsadda xayriya faoliyatini rag‘batlantirishi mustahkamlab qo‘yilgan.**

E‘TIBORGA MUHTOJ BOLALAR

xarajatlari uchun davlat budjeti mablag‘lari hisobidan bazaviy hisoblash miqdorining 5 baravari miqdorida subsidiyalari ajratilishi;

- ☑ vazirlik va idoralar Vazirlar Mahkamasi tomonidan tasdiqlangan grafikka asosan bir yilda kamida bir marotaba barcha “Mehribonlik” uylari, Bolalar shaharchalari va oilaviy bolalar uylari, shuningdek “SOS – O‘zbekiston bolalar mahallalari” uyushmasining bolalar mahallalarida (keyingi o‘rinlarda – o‘quv-tarbiya muassasalari) taqdimotlar o‘tkazilishi;
- ☑ o‘quv-tarbiya muassasalari tarbiyalanuvchilarining nodavlat ta‘lim tashkilotlarining xorijiy tillar, oliy ta‘lim muassasasiga o‘qishga kirish uchun imtihon topshiriladigan 2 ta fan, oshpazlik, qandolatchilik, sartaroshlik, kompyuter savodxonligi va o‘zlarining qiziqishlaridan kelib chiqqan holda boshqa mos yo‘nalishlar bo‘yicha kurslarida o‘qish xarajatlari davlat budjeti mablag‘lari hisobidan bir yilda bazaviy hisoblash miqdorining yigirma baravarigacha miqdorda kompensatsiya qilinishi;
- ☑ yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalar o‘qishni davlat oliy ta‘lim muassasalarida davom ettirganda ularga Talabalarni rag‘batlantirish jamg‘armasi mablag‘lari hisobidan stipendiya to‘lovlari 50 foizga oshirilgan holda to‘lanishi belgilandi.

Qarorning 14-bandida 2021-yil 1-sentabrdan boshlab o‘quv-tarbiya muassasalarini tamomlagan yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarni ishga joylashtirish va ularning bandligini ta‘minlash bo‘yicha:

- ☑ Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligi shakllantirgan yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalar ro‘yxati asosida ularning yirik ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish korxonalarida

har yili amaliyot o‘tashi tashkil etilishi;

- ☑ texnikum, kollej yoki oliy ta‘lim muassasasiga o‘qishga kirmagan hamda kasb egallash istagidagi yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarning o‘z tizimidagi “Ishga marhamat” monomarkazlari, kasb-hunarga o‘qitish markazlari va maskanlarida kasb-hunarga o‘qitilishi yo‘lga qo‘yilishi;
- ☑ Yoshlar ishlari agentligi bilan birligida yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarning bandligi bo‘yicha doimiy monitoring amalga oshirilishi;
- ☑ “Har bir oila – tadbirkor” dasturida belgilangan mablag‘lar va tartiblarni doirasida yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarga ularning biznes loyihalarida ko‘zda tutilgan maqsadlarga kreditlar navbatga qo‘yilmagan holda ajratilishi;
- ☑ o‘quv-tarbiya muassasalari Yoshlar ishlari agentligi tomonidan yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarning turmushini yaxshilash, kasb-hunar va biznes bilan shug‘ullanish orqali daromad topish hamda ularga bunday faoliyatni yo‘lga qo‘yishning amaliy jihatlari o‘rgatishga qaratilgan “kouching” video materiallar, motivatsion roliklar va darsliklar to‘plamlari bilan o‘quv-tarbiya muassasalari Yoshlarga oid davlat siyosatini qo‘llab-quvvatlash jamg‘armasi mablag‘lari hisobidan ta‘minlanishi ko‘zda tutilgan.

Qarorning 15-bandida esa yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarni, ularni farzandlikka, vasiylikka (homiylikka, patronatga) olayotgan va tarbiya qilayotgan oilalarni moddiy, huquqiy va psixologik-pedagogik qo‘llab-quvvatlash maqsadida:

- ☑ yetim bolalar va ota-ona qa-

ramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalar ota-onalarining yaqin qarindoshlariga bunday toifadagi bolalarni navbatsiz farzandlikka yoki oilaga tarbiyaga (patronatga) olish huquqi berilishi;

- ☑ 2021-yil 1-sentabrdan keyin Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari, xalq deputatlari tuman va shahar Kengashlarining tashabbusi bilan, yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarni vasiylikka va homiylikka olgan “Ijtimoiy himoya yagona reyestri” axborot tizimida ro‘yxatga olingan oilalarga ushbu bolalar 18 yoshga to‘lguniga qadar Qoraqalpog‘iston Respublikasi budjeti, viloyatlar va Toshkent shahar mahalliy budjetlarining qo‘shimcha manbalari hisobidan bazaviy hisoblash miqdorining besh baravari miqdorida moddiy yordam puli to‘lash amaliyoti joriy etilishi;
- ☑ 2021-yil 1-sentabrdan keyin nogironligi bo‘lgan bolalarni vasiylikka (homiylikka, patronatga) olgan oilalarga davlat budjeti mablag‘lari hisobidan to‘lanadigan to‘lovlar bazaviy hisoblash miqdorining o‘n baravari miqdorigacha yetkazilishi;
- ☑ Sog‘liqni saqlash vazirligi tomonidan tasdiqlangan ro‘yxat asosida og‘ir kasallikka chalingan yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarning respublikada yo‘lga qo‘yilmagan jarrohlik amaliyotlari bo‘yicha xorijiy davlatlardagi jarrohlik amaliyotlari bilan bog‘liq xarajatlar Sog‘liqni saqlash vazirligi huzuridagi Onkogematologik va davolash qiyin bo‘lgan kasalliklarga chalingan bemorlarni sog‘lomlashtirishga ko‘maklashish jamg‘armasi hisobidan to‘liq miqdorda kompensatsiya qilinishi;
- ☑ “Mehribonlik” uylari va Bolalar shaharchalariga 2 ta psixolog shtat birligi ajratilishi;
- ☑ yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalar hamda ularni farzandlikka yoki vasiylikka (homiylikka, patronatga) olgan fuqarolarga Qoraqalpog‘iston Respublikasi Adliya vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar adliya boshqarmalari huzuridagi yuridik xizmat ko‘rsatish markazlari tomonidan bepul yuridik xizmat ko‘rsatilishi belgilab qo‘yildi.

Mazkur qarorning ijrosi yuzasidan hozirgi kunda Uchtepa tuman adliya bo‘limi yuridik xizmat ko‘rsatish markazi tomonidan Uchtepa tuman hokimligi Bolalarni himoya qilish sho‘basi bilan hamkorlikda yetim bolalar va ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalar va ularni homiylikka va vasiylikka olgan shaxslarga ularning huquq va manfaatlarini himoya qilish maqsadida bepul huquqiy xizmat ko‘rsatish yo‘lga qo‘yilgan.

O‘ktam URAZALIYEV,

Uchtepa tuman adliya bo‘limi yuridik xizmat ko‘rsatish markazi bosh yuriskonsulti

4 “MADAD” – MASLAHATCHI

YOSH CHEGARASI QANCHA?

– Yoshlar “Yoshlar daftari”ga necha yoshdan boshlab kiritiladi? Masalan, yosh oila ham ehtiyojmand bo’lsa, turmush sharoitini yaxshilab olgunicha bu imkoniyatdan foydalanishi mumkinmi?

Omadilla RASULOV,
Samarqand shahri

– Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 7-apreldagi “Yoshlar muammolarini o’rganish va hal etish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi qaroriga asosan “Yoshlar daftari”ga kiritiluvchi yoshlar uchun yosh chegarasi belgilangan. Qarorga ko’ra, 14 yoshga to’lgan va 30 yoshdan oshmagan shaxslar “Yoshlar daftari”ga kiritiladi. Yoshlar nikohi qayd etilganiga 3 yildan oshmagan yosh oila bo’lishsa, mazkur ijtimoiy himoya daftoriga kiritiladi.

NAFAQA ALOHIDA TO’LANISHI MUMKINMI?

– Uch nafar voyaga yetmagan farzandim bor. Ikki farzandim nogiron. O’zim yolg’iz onaman. Nogiron bolalarni parvarishlash uchun nafaqa tayinlanishini eshitdim. Bu nafaqa har bir bola uchun alohida to’lanadimi?

Go’zal RAIMBERDIYEVA,
Kattaqo’rg’on tumani

– Parvarishlash nafaqasi o’zgarar parvarishiga muhtoj nogironligi bo’lgan 18 yoshgacha bolaning parvarishi bilan band bo’lgan qonuniy vakilga qonunchilik hujjatlarida belgilangan miqdorlarda tayinlanadi. Bunda, parvarishlash nafaqasi o’zgarar parvarishiga muhtoj nogironligi bo’lgan 18 yoshgacha bolaga nogironlik belgilangan muddatga tayinlanadi.

Qonuniy vakilga har bir o’zgarar parvarishiga muhtoj nogironligi bo’lgan 18 yoshgacha bolaning parvarishi uchun alohida parvarishlash nafaqasi tayinlanadi.

Parvarishlash nafaqasi qonunchilik hujjatlarida belgilangan kasalliklar ro’yxatiga muvofiq, Tibbiy-ijtimoiy xizmatlarni rivojlantirish agentligi tomonidan berilgan nogironligi bo’lgan 18 yoshgacha bolaning o’zgarar parvarishiga muhtojligi to’g’risidagi elektron ma’lumotga asosan tayinlanadi. Parvarishlash nafaqasi qonuniy vakilga (otasi, onasi, vasiysi, homiysi, oilaga tarbiyaga oluvchisi (patronat) va farzandlikka oluvchisi) o’zgarar parvarishiga muhtoj nogironligi bo’lgan bola 18 yoshga to’lguniga qadar tayinlanadi.

Nafaqa davlat xizmatlari markazlari yoki YIDXP orqali murojaat qilinganida Pensiya jamg’armasining bo’limi tomonidan tayinlanadi. Nafaqa tayinlamaganlik ustidan sudga shikoyat qilish mumkin.

ALOHIDA KVOTA BORMI?

– Nogiron farzandim bu yil maktabni tamomlaydi. Oliy o’quv yurtlariga qabul qilishda nogironlar uchun alohida kvota ajratiladimi?

Oyxon SOBIROVA,
Samarqand shahri

– “Nogironligi bo’lgan shaxslarning huquqlari to’g’risida”gi qonunga ko’ra, nogironligi bo’lgan shaxslar uchun oliy ta’lim muassasalarida davlat granti asosida abituriyentlarni qabul qilish umumiy sonining 2 foizi miqdorida qo’shimcha qabul kvotasi ajratiladi. Nogironligi bo’lgan shaxslarni qo’shimcha kvota asosida oliy ta’lim muassasalariga qabul qilish kirish imtihonlari natijalari bo’yicha amalga oshiriladi. Nogironligi bo’lgan shaxslar uchun ajratilgan qo’shimcha kvotalar bo’yicha o’qishga qabul qilinmagan abituriyentlar to’plagan ballari bilan ta’limning ushbu yo’nalishi bo’yicha tanlovda umumiy asoslarda ishtirok etadi. Ko’zi ojizlar toifasiga kiruvchi sifatida hamda nogironligi bo’lgan shaxslarga ajratilgan kvota doirasida davlat granti asosida tahsil olayotgan talabalar o’qishini oliy ta’limning mos va turdosh ta’lim yo’nalishlari hamda mos mutaxassisliklariga davlat granti asosida ko’chirishiga ruxsat etiladi.

ADVOKATLAR QANCHA HAQ OLISHINI O’ZI BELGILAYDIMI?

– Fuqarolik ishi bo’yicha advokatga murojaat qildim. U menga da’vo arizasi yozib berishi uchun alohida, sudda vakil sifatida qatnashishi uchun alohida haq olishini aytdi. Advokatning shu ishi qonuniymi?

Nihola AMRIDDINOVA,
Samarqand shahri

– O’zbekiston Respublikasining “Advokatura to’g’risida”gi qonuniga ko’ra, Ishonch bildiruvchi shaxs (himoya ostidagi shaxs) tomonidan advokatga to’lanadigan haq va advokatning topshiriqni bajarish bilan bog’liq xarajatlarini kompensatsiya qilish yuridik yordam ko’rsatish to’g’risidagi bitimda (shartnomada) nazarda tutilgan tartibda hamda muddatlarda tegishli advokatlik tuzilmasining kas-

sasiga kirim qilinishi yoki advokatlik tuzilmasining bankdagi hisobvarag’iga o’tkazilishi shart. Ya’ni, advokat xizmatiga haq to’lashning aniq miqdori qonunda belgilanmagan. Da’voning murakkabligi va boshqa holatlarni hisobga olib advokatlik tuzilmasi haqni o’zi mustaqil belgilaydi.

REEKSPORT REJIM NIMA?

– Reeksport bojxona rejimi haqida ma’lumot bersangiz?

Muslimjon YUSUPOV,
Jomboy tumani

– Bojxona kodeksining 32-moddasida reeksport bojxona rejimi to’g’risidagi norma keltirilgan. Unga binoan, reeksport rejimi shunday rejimki, bunda bojxona hududiga ilgari olib kirilgan tovar yoxud bojxona hududida qayta ishlash bojxona rejimiga joylashtirilgan tovarni qayta ishlash mahsuloti bojxona hududidan bojxona bojlari va soliqlar to’lanmagan, tovarga nisbatan iqtisodiy siyosat choralari qo’llanilmagan holda, uni olib kirishda to’langan bojxona bojlari va soliqlar summalarini qaytarilgan holda olib chiqiladi.

MALAKA TOIFASI KIMLARGA BERILADI?

– O’rta maxsus ma’lumotli o’qituvchilar ham malaka toifasi olishi mumkinmi?

Sarvar BAXTIYOROV,
Samarqand tumani

– Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentabrdagi “Maktabgacha, umumiy o’rta, o’rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o’tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi qaroriga muvofiq, oliy ma’lumotli pedagoglar tegishli attestatsiyadan o’tganlaridan so’ng, ularga malaka toifalari beriladi. O’rta maxsus ma’lumotli o’qituvchilar imtiyozli kvotalar asosida oliy o’quv yurtlariga qabul qilinib, oliy ma’lumotli bo’lganlaridan so’ng, qonunda nazarda tutilgan tartibda malaka toifalari olishlari mumkin.

SUDLANGANLIK QACHON OLIB TASHLANISHI MUMKIN?

– Sudlanganlik holati qachon tugallanadi?

Sanjar MURODOV,
Paxtachi tumani

– Jinoyat kodeksining 78-moddasiga asosan jarima jazosi ijro etilgan kundan keyin, shuningdek muayyan huquqdan mahrum qilish yoki axloq tuzatish ishlari jazolari o’talغانidan keyin 1 yil o’tgach shaxsning sudlanganlik holati tugallanadi. Sudlanganlik afv etish yoki amnistiya akti asosida ham olib tashlanishi mumkin.

SHAROIT YARATGANGA HAM JAZO BOR...

– Tungi vaqtda kompyuter o’ynash xonalarida voyaga yetmagan bolalarga o’yin o’ynashiga sharoit yaratganlik uchun qanday javobgarlik bor?

Oynisa ZARIPOVA,
Bulung’ur tumani

– Ma’muriy javobgarlik to’g’risidagi kodeksning 188²-moddasiga asosan, voyaga yetmagan shaxsning ko’ngil ochish (dam olish) joylarida tungi vaqtda bo’lishiga yo’l qo’yish uchun javobgarlik belgilangan. Mazkur moddaga asosan restoranlar, kafelar, barlar, klublar, diskotekalar, kinoteatrlar, kompyuter zallari, Internet tarmog’idan foydalanish xizmatlarini ko’rsatish uchun jihozlangan xonalar yoki boshqa ko’ngil ochish (dam olish) joylarining rahbarlari yoxud boshqa mas’ul shaxslari tomonidan voyaga yetmagan shaxsning tungi vaqtda ota-onasidan biri yoki uning o’rnini bosuvchi shaxsning kuzatuvishi ko’rsatilgan muassasalarda bo’lishiga yo’l qo’yish – bazaviy hisoblash miqdorining o’n baravaridan o’n besh baravarigacha miqdorda jarima solishga sabab bo’ladi.

JAVOGBARLIK BELGILANGANMI?

– Elektr tarmoqlariga noqonuniy ulanish holatlari ham uchrab tura-di. Buning uchun jinoiy javobgarlik belgilanganmi?

Muhammad HAYDAROV,
Jizzax viloyati

– Buning uchun ma’muriy va jinoiy jazolar belgilangan, albatta.

Jinoyat kodeksiga asosan umumiy foydalanishdagi elektr, issiqlik, gaz yoki vodoprovod tarmoqlariga tijorat maqsadlarida o’zboshimchalik bilan ulanish yoxud elektr energiyasini, tabiiy gazni, sovuq yoki issiq suvni hisobga olish asboblariga, shu jumladan ularning plombalariga qasddan shikast yetkazish yoxud hisobga olish asboblarining ko’rsatkichlarini o’zgartirish maqsadida ularga tashqaridan aralashish yo’li bilan talon-toroj qilish o’g’rilik deb baholanadi hamda mazkur huquqbuzarlik uchun 5 yilgacha ozodlikdan mahrum qilish jazosi qo’llanilishi mumkin.

Savollarga “Madad” NNT Samarqand shahar huquqiy maslahat byurosi bosh mutaxassisi Malika TOLLIBAYEVA javob berdi

Nasibaning fuqaroligi tasdiqlandi

Mingbuloq tuman adliya bo'limi tomonidan "Hech bir shaxs hujjatsiz qolmaydi" aksiyasi doirasida xatlov o'tkazilganda "Nayman" mahallasida yashovchi Nasiba Shokirjonova O'zbekiston Respublikasi fuqaroligini olishda amaliy yordam so'radi.

Ayni murojaat o'rganib chiqilganda ayon bo'ldi, N. Shokirjonova 1992-yilda Chust tumanida tug'ilgan. Bu xususda tuman FHDY bo'limi tomonidan 429-sonli dalolatnoma yozuvi rasmiylashtirilgan. So'ngra u tumandagi 32-umumta'lim maktabi hamda kasb-hunar kollejida o'qigan. 2017-yilda esa Mingbuloq tumanida istiqomat qiluvchi A. Mamasoliyevga turmushga chiqqan. Ammo shaxsni tasdiqlovchi hujjati bo'lmaganligi sababli er-xotinning nikohi qonuniy rasmiylashtirilmagan. Ya'ni, onasi O'zbekiston Respublikasi fuqarosi, otasi Tojikiston Respublikasi fuqarosi bo'lgani bois Nasiba O'zbekiston fuqaroligini olmagan. Faqatgina 2019-yilda unga yashash guvohnomasi berilgan, xolos. Oqibatda ayni paytga kelib, hujjatlar bilan bog'liq ba'zi muammolarga duch kelgan.

Tuman adliya bo'limi tomonidan N. Shokirjonovaning manfaatini ko'zlab, fuqarolik ishlari bo'yicha Namangan tumanlararo sudiga da'vo arizasi kiritildi. Sud Nasiba Shokirjonovaning 1992-yildan to shu paytga qadar O'zbekiston Respublikasi hududida doimiy yashaganlik faktini belgilash yuzasidan hal qiluv qarori qabul qildi.

Halimjon QOBILOV,
Mingbuloq tuman adliya bo'limi boshlig'i

SO'RAGAN EDINGIZ

ISH BERUVCHI ISHDAN BO'SHATISH NAFAQASINI TO'LASHGA MAJBURMI?

Mehnat kodeksining 173-moddasiga asosan quyidagi asoslar bilan xodim bilan mehnat shartnomasi bekor qilinganda, ish beruvchi unga ishdan bo'shatish nafaqasini to'lashga majbur:

- ✓ mehnat shartnomasi ish beruvchining tashabbusiga ko'ra bekor qilinganda; (Bundan shartnoma xodimning aybli harakatlari (harakatsizligi) bilan bog'liq asoslar bo'yicha bekor qilingani mustasno).
- ✓ xodimning harbiy yoki muqobil xizmatga chaqirilgani munosabati bilan mehnat shartnomasi bekor qilinganda;
- ✓ shu ishni ilgari bajarib kelgan xodimning avvalgi ishga tiklangani munosabati bilan mehnat shartnomasi bekor qilinganda;
- ✓ tashkilotni tugatish yoki ish beruvchi bo'lgan yakka tartibdagi tadbirkor faoliyatini tugatish to'g'risidagi sud qarorining qonuniy kuchga kirganligi munosabati bilan mehnat shartnomasi bekor qilinganda;
- ✓ ishga qabul qilishga doir belgilangan qoidalarning buzilgani, agar yo'l qo'yilgan qoidabuzarlikni bartaraf etish imkoni bo'lmasa va u ishni davom ettirishga to'sqinlik qilgani munosabati bilan mehnat shartnomasi bekor qilinganda;
- ✓ qonunchilikka muvofiq mehnatga oid munosabatlarni davom ettirishga monelik qiladigan holatlar yuzaga kelgani munosabati bilan mehnat shartnomasi bekor qilinganda;
- ✓ xodim yangi mehnat shartlarida ishni davom ettirishni rad etganligi munosabati bilan mehnat shartnomasi bekor qilinganda;
- ✓ xodim tibbiy xulosaga muvofiq sog'lig'ining holatiga ko'ra o'ziga qarshi ko'rsatma bo'lmagan boshqa ishga o'tkazishni rad etganligi yoxud ish beruvchida tegishli ish bo'lmagan munosabati bilan mehnat shartnomasi bekor qilinganda;
- ✓ xodim ish beruvchi bilan birga boshqa joydagi ishga ko'chishni rad etganligi munosabati bilan mehnat shartnomasi bekor qilinganda.

TADBIRKORNING SOLIQ QARZDORLIGI BEKOR QILINDI

Urgutlik tadbirkor A.X. aslida yer va mol-mulk solig'i uchun qariyb 10 million so'm soliq to'lashi kerak bo'lsa-da, tuman soliq inspeksiyasi tomonidan unga nisbatan 90 million so'mdan ziyod qarzdorlik belgilangan. Bundan norozi bo'lgan tadbirkor Samarqand viloyat adliya boshqarmasiga murojaat qildi.

O'rganishda aniqlanishicha, unga nisbatan jami 90 million 630 ming 237 so'm miqdoridagi soliq qarzdorligi noto'g'ri hisoblangan. Joriy yilning 4-martida viloyat davlat soliq boshqarmasiga kiritilgan "Qonun hujjatlarining buzilishi, ularning sabablari va bunga olib keluvchi shart-sharoitlarni bartaraf etish to'g'risida"gi taqdimnomaga asosan noto'g'ri hisoblangan mazkur qarzdorlik bekor qilindi.

Shuningdek, qonunbuzilishi holatlariga hamda ish faoliyatida xato va kamchiliklarga yo'l qo'ygan xodimga nisbatan o'rtacha oylik ish haqining yigirma foizi miqdorida jarima intizomiy jazo chorasi qo'llanildi.

Islom UMAROV,
Samarqand viloyat adliya boshqarmasi mas'ul xodimi

Qoraqalpog'iston Respublikasi Adliya vazirligiga Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi xodimlari murojaat qilib, ko'p yillik mehnat staji uchun ustama puli to'lanmay kelganini bildirib, ushbu masalada amaliy yordam so'ragan.

780 million so'mdan ortiq ustama pullari undirildi

Aniqlanishicha, 100 nafardan ortiq fuqarolarning ko'p yillik mehnat staji uchun ustama pullari to'lanmay kelingan.

Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 9-yanvardagi qarori bilan tasdiqlangan "O'zbekiston Respublikasi Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish davlat qo'mitasi xodimlari mehnatiga haq to'lash va ularni moddiy rag'batlantirish tartibi to'g'risida"gi Nizomning 7-bandiga muvofiq, budget tashkilotlari xodimlariga mehnat to'g'risidagi qonunlarga muvofiq ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish sohasida uzoq muddat ishlaganlik uchun lavozim maoshiga foiz miqdorida har chorakda quyidagi miqdorlarda ustamalar to'lanishi belgilangan:

- 3 yildan 5 yilgacha 30 foiz;
- 5 yildan 10 yilgacha 40 foiz;
- 10 yildan 15 yilgacha 60 foiz;
- 15 yildan ortiq ish stajiga 80 foiz miqdorida lavozim maoshiga ustamalar to'lanishi lozim.

Murojaat o'rganilib, fuqarolik ishlari bo'yicha Nukus tumanlararo sudiga 127 nafar fuqaroning manfaatini ko'zlab, umumiy miqdori 780 million so'mdan ortiq bo'lgan ustama pullarini undirib berish bo'yicha da'vo arizasi kiritilib, fuqarolarning murojaatlari to'liq qanoatlantirildi.

Asilbek MOLDAXMETOV,
Qoraqalpog'iston Respublikasi Adliya vazirligi mas'ul xodimi

NAFAQA MIQDORI QANCHA?

Ishdan bo'shatish nafaqasining miqdori mazkur ish beruvchidagi ish stajiga bog'liq. Masalan:

- ✓ uch yilgacha ish stajiga ega bo'lgan xodimlar uchun – o'rtacha oylik ish haqining ellik foizidan;
- ✓ uch yildan besh yilgacha ish stajiga ega bo'lgan xodimlar uchun – o'rtacha oylik ish haqining yetmish besh foizidan;
- ✓ besh yildan o'n yilgacha ish stajiga ega bo'lgan xodimlar uchun – o'rtacha oylik ish haqining yuz foizidan;
- ✓ o'n yildan o'n besh yilgacha ish stajiga ega bo'lgan xodimlar uchun – o'rtacha oylik ish haqining bir yuz ellik foizidan;
- ✓ o'n besh yildan ortiq ish stajiga ega bo'lgan xodimlar uchun – o'rtacha oylik ish haqining ikki yuz foizidan kam bo'lishi mumkin emas.

Nargiza NURNAZAROVA,
Samarqand shahar adliya bo'limi yuridik xizmat ko'rsatish markazi bosh yuriskonsulti

6 BILASIZMI?

☰ BILASIZMI?

– Menda surunkali kasallik bor. Shifokorlar tashxisidan keyin uyimni singlimning nomiga o'tkazib berish fikriga keldim. Bir tanishim hadya shartnomasi tuzing, ishingiz oson bo'ladi, dedi. Hadya shartnomasi nima? Shu haqda ma'lumot bersangiz?

Malika ISKANDAROVA

HADYA SHARTNOMASI NIMA?

– Hadya shartnomasi yuridik hujjat hisoblanadi. Fuqarolik kodeksining 31-bobi "Hadya" deb nomlangan bo'lib, kodeksning 502-511-moddalarida aynan hadya shartnomasining shakli, uni tuzish, bekor qilish, hadya bo'yicha huquqiy vorislik, xayr-ehson turidagi hadya haqida batafsil ma'lumot berilgan. Hadya shartnomasiga ko'ra bir taraf (hadya qiluvchi) boshqa taraf (hadya oluvchi)ga ashyoni tekin mulk qilib beradi yoki berish majburiyatini oladi yoxud unga o'ziga yoki uchinchi shaxsga nisbatan mulk huquqi (talabini) beradi yo berish majburiyatini oladi yoxud uni o'zi yoki uchinchi shaxs oldidagi mulkiy majburiyatdan ozod qiladi yoinki ozod qilish majburiyatini oladi.

Hadya shartnomasi ba'zi huquqiy belgilari bilan boshqa shartnomalardan farqlanadi, albatta. Buni ularning haqiqiy sanalmasligi hollarida ham ko'rish mumkin. Bitimlarning haqiqiy sanalishi uchun odatda qo'yiladigan shartlardan tashqari, hadyada, birinchidan, ashyo, mulk huquqi yoki mulkiy majburiyatdan ozod qilish shaklidagi hadya ashyosini aniq ko'rsatish kerak. Ikkinchidan, hadya predmeti hadya oluvchiga hadya qiluvchining tirikligida topshirilishi kerak. Bundan tashqari, hadya shartnomalari, albatta, oddiy yozma shaklda tuzilishi, ko'chmas mulklarni hadya qilish esa, ayni paytda notarial tasdiqlanishi va davlat ro'yxatidan o'tkazilishi ham kerak.

Har bir shaxs o'ziga tegishli bo'lgan mol-mulkni, u nimalardan iboratligidan va qayerda joylashganligidan qat'i nazar, o'zi xohlagan shaxsga hadya qilib berishi yoki vasiyatnoma qilib qoldirishi mumkin. Hadya shartnomasiga muvofiq bir taraf (hadya qiluvchi) boshqa taraf (hadya oluvchi)ga ashyoni tekinga mulk qilib beradi. Ko'chmas mulkni hadya qilish shartnomasi notarial tasdiqlanishi va davlat ro'yxatidan o'tkazilishi lozim.

Fuqarolik qonunchiligida hadyani hadya oluvchiga hadya qiluvchining vafotidan keyin topshirilishini nazarda tutuvchi shartnoma tan olinmaydi. Bunday holatda hadyaga nisbatan vasiyatnoma to'g'risidagi qoidalar qo'llanadi. Hadyaning vasiyatnomadan farqi shundaki, mulk hadya qiluvchining tirikligida topshiriladi. Vasiyatnoma esa, insonning hayotligida uning mulkiy huquqlarida aks etmaydi. Vasiyatnoma bekor qilinishi, o'zgartirilishi mumkin, hadya esa qoida tariqasida orqaga qaytmaydi. Hadyani shartnoma deyish mumkin, vasiyatnoma esa, odatda, bir tomonlama bitimdir.

Hadya oluvchi hadya qilinadigan narsaning qandayligiga qarab davlat Soliq qo'mitasi tomonidan belgilanadigan soliqni to'laydi. Hovli-joy hadya qilinayotgan bo'lsa, yer va mulk solig'i, ko'p qavatli uy xonadoni hadya qilinayotgan bo'lsa, mulk solig'i to'lanadi. Boshqa narsalarga mulkning 1 foizi miqdorida soliq solinadi. Yaqin qarindoshlar orasida hadya shartnomasi imzolansa, soliq imtiyozlari mavjud. Buning uchun yaqin qarindoshi ekanligini tasdiqlovchi hujjat, ma'lumotnoma ta'lab etiladi.

Savolga Kattaqo'rg'on shahrida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Ayyub QURBANOV javob berdi

Inson tug'ilib, to umrining oxiriga qadar bo'lgan vaqt mobaynida bir necha marotaba FHDY bo'limiga murojaat qiladi. Hayotiy muhim holatlar aynan FHDY bo'limida qayd qilinadi.

TEZKOR VA SIFATLI XIZMAT

Avvallari tug'ilish, nikoh, nikohdan ajralish va boshqa xizmatlardan foydalanish uchun FHDY bo'limiga kelgan fuqarolardan birinchi navbatda doimiy ro'yxatdan o'tgan manzili so'ralar edi. Agar boshqa tumanda istiqomat qilsa, o'z yashash manzili bo'yicha borib xizmatdan foydalanish kerakligi aytilar edi.

Zamon shiddat bilan rivojlanishi barcha sohalar qatori aholiga davlat xizmatlari ko'rsatish tizimini ham yangi bosqichga olib chiqdi. Endilikda yurtimizda istiqomat qilayotgan fuqarolar o'zlariga yaqin bo'lgan hududda joylashgan FHDY bo'limiga borib barcha xizmatlardan amin-erkin foydalanishlari mumkin.

Yana bir muhim jihat, avval qo'lyozma shaklida taqdim etilgan tug'ilganlik, nikoh tuzilganligi, nikohdan ajralganlik va o'lim haqidagi gerbli guvohnomalar bugunga kelib elektron ravishda to'ldirilib, barcha turdagi dalolatnoma yozuvlari FHDY yagona elektron arxivi axborot tizimiga kiritilib borilmoqda.

Bu esa o'z navbatida, yillar o'tib biror bir hujjatga ehtiyoj sezgan fuqarolarning ortiqcha vaqt sarf

etishining oldini oladi. Bundan tashqari, to'lovlar billing invoys orqali to'lanishi sababli uzoqda joylashgan bankka borish uchun vaqt sarflanmaydi.

Elektron tizim yo'lga qo'yilgani sababli tibbiyot muassasalari bilan onlayn aloqa o'rnatilgan bo'lib, tug'uruqxonada bola tug'ilishi bilan elektron ravishda FHDY bo'limiga ona va bola haqidagi ma'lumotlar qisqa vaqt ichida yetib keladi. Fuqarolarni quvontiradigan yana bir yangilik – endilikda farzandi tug'ilganda beriladigan bir martalik suyunchi puli ota-onalarning bank plastik kartasiga FHDY bo'limining o'zida tushirib berilmoqda. Bu kabi yaratilayotgan qulayliklar esa fuqarolarning vaqtini tejashga xizmat qilmoqda.

Mamlakatimizda barcha sohalar qatori FHDY bo'limlarida ham fuqarolarning vaqtini tejash, ularga zarur sharoitlar yaratishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bunday imkoniyat va qulayliklar FHDY bo'limi xizmatidan foydalanuvchi aholining ishi tez va sifatli bitishida ayni muddao bo'lmoqda.

Maxfuza MAXKAMOVA,
Shayxontohur tuman adliya bo'limi
2-son FHDY bo'limi mudiri

UYDA TUG'ILGAN BOLAGA GUVOHNOMA QAY TARTIBDA OLINADI?

– Farzandim 2012-yil oilaviy sabablarga ko'ra uyda tug'ilgan. Ayni paytgacha bolamning tug'ilganlik haqidagi guvohnomasi yo'qligi bois bog'cha va maktabga bera olmaganman. Yaqinda televizor orqali FHDY xodimlari "Huquqiy aksiya" doirasida uyda tug'ilgan bolalarga guvohnomalar berishayotganini ko'rib qoldim. Menga shu haqida ma'lumot bersangiz.

Zarifa ULUG'XO'JAYEVA,
Toshkent shahri

– "Bola huquqlari to'g'risidagi Konvensiya"ning 3-moddasiga asosan, davlat yoki xususiy tashkilotlar, ijtimoiy himoya organlari, sud, ma'muriy organlar hamda qonun chiqaruvchi organlar tomonidan bolaga nisbatan amalga oshiriladigan barcha harakatlarda bolaning manfaatlarini birinchi o'rinda turishi belgilangan.

Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 20-oktabrdagi "Nikoh, oila va fuqarolik holati dalolatnomalarini qayd etish sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlarni tizimlashtirish to'g'risida"gi qarori bilan tasdiqlangan "Fuqarolik holati dalolatnomalarini qayd etish qoidalari"ning 20-bandiga muvofiq, tug'ilganlikni qayd etish uchun bola tug'ilgani to'g'risidagi tibbiy ma'lumotnomasi (tug'ilganlikni kompleks davlat xizmati sifatida qayd etish bundan mustasno), ota-onalarning shaxsini tasdiqlovchi hujjatlari, (fuqarolik pasporti, xorijga chiqish pasporti, identifikatsiyalovchi ID-karta, harbiy xizmatchining harbiy bileti), nikoh tuzilgani

to'g'risidagi gerbli guvohnoma yoki otalikni belgilash haqidagi ariza yoxud nikohda bo'lmagan onaning arizasi taqdim etiladi.

Tug'uruqxonalaridan tashqari joylarda va tibbiy yordamsiz dunyoga kelgan bolaning tug'ilganini qayd etish uchastka shifokori (feldsher yoki akusher) tomonidan berilgan ma'lumotnoma asosida amalga oshiriladi. Bunday hollarda bolaning ushbu onadan tug'ilganligiga guvoh bo'lganlar ishtirokida tuzilgan va uchastka shifokori (feldsher yoki akusher) tasdiqlagan dalolatnoma tibbiy ma'lumotnoma berish uchun asos hisoblanadi.

Agarda farzandingiz uy sharoitida tug'ilgan bo'lsa, Siz bola tug'ilgan hududdagi uchastka shifokoriga murojaat qilishingiz hamda bolaning tug'ilganligiga guvoh bo'lganlar ishtirokida (doya (akusher), qo'shnilar, mahalla faollari va h/k) dalolatnoma tasdiqlatishingiz va ushbu dalolatnoma orqali hududingizda joylashgan tug'uruq kompleksiga murojaat qilishingiz lozim.

Tug'uruq kompleksi tomonidan tegishli tartibda bolaga nisbatan rasmiylashtirilgan ma'lumotnoma FHDY bo'limida tug'ilishni qayd etish uchun asos bo'ladi.

Fuqarolik holati dalolatnomalarini qayd etishning ahamiyati shundaki, unga asosan FHDY organi tomonidan berilgan guvohnoma va unda ko'rsatilgan faktning to'g'riligini tasdiqlovchi shaxsiz dalil hisoblanadi. Shunga binoan, FHDY bo'limi tug'uruq kompleksi tomonidan taqdim etilgan ma'lumotnomaga qo'shimcha ravishda qonunchilikda belgilangan tartibda boshqa hujjatlarni ham talab qilishi mumkin.

Bugungi kunda Adliya vazirligi tashabbusi bilan "Hech bir shaxs hujjatsiz qolmaydi" shiori ostidagi huquqiy aksiya doirasida uyma-uy yurilganda tegishli hujjatlari mavjud bo'lmagan fuqarolar aniqlanib, ularning muammolari qonuniy hal etilmoqda.

Feruzabonu RAHIMOVA,
Bektemir tuman adliya bo'limi
FHDY bo'limi mudiri

Elda aziz bo'lgan Ra'no opa

Ra'no Saidova Sho'rchi tumanida tug'ilgan. Bolaligi Ikkinchi jahon urushi yillariga to'g'ri kelgan, o'smirligi esa urushdan keyingi og'ir va murakkab yillarda o'tgan. Orzu-armonlari bir olam qizning yoshligi ota-onasiga yordam berish, ularning ishonchini oqlash, jamiyatga foyda keltirishdan iborat bo'ldi.

Mehnat faoliyatini 1968-yilda o'zi tug'ilib o'sgan tumanda fuqarolik holati dalolatnomalarini yozish bo'limida ish yurituvchilikdan boshladi. Xalqimizning "Daraxt bir joyda ko'karadi" degan ajoyib maqoli xuddi ana shu ayolga aytilgandek. Ra'no opa keyinchalik o'zi 4 yil ish yurituvchilik qilgan FHDY bo'limida salkam 30 yil mudirlik lavozimida mehnat qildi. Hamyurtlarining quvonch va tashvishlariga sherik bo'ldi, fuqarolarning huquqiy bilimi va madaniyatini oshirishga o'z hissasini qo'shdi.

Minglab oila qurgan yosh yigit-qizlar uning qo'lidan baxt guvohnomasini, baxtiyor oilalar esa yangi tug'ilgan farzandlariga tug'ilganlik guvohnomasini olganini haligacha minnatdor eslaydi.

Sho'rchiliklar o'rtasida o'ziga yarasha hurmat-e'tibor topgan, hayotning murakkab sinovlarini yengib yashayotgan qahramonimizni tabarruk 80 yosh bilan muborakbod etamiz, hamisha elda aziz bo'ling, umringiz uzoq bo'lsin, munis onaxon!

Hurmatga sazovor ayol

Svetlana Melikovna Samarqand shahrida ziyoli oilada tavallud topgan. Mehnat faoliyatini Samarqand shahar 2-militsiya bo'limining katta pasportchisi lavozimidan boshlagan.

1983-yilda Toshkent davlat universitetining huquqshunoslik fakultetini tamomlagan. Mehnat faoliyatini taqdir taqazosi bilan 1980-yilda Namangan viloyat prokuraturasining inspektori lavozimida davom ettirdi. Shundan so'ng, katta inspektor, umumiy nazorat bo'lim prokurori, prokurorning statistika va hisobot bo'yicha katta yordamchisi, prokurorning kadrlar bo'yicha katta yordamchisi, prokurorning fuqarolik ishlarini sudga ko'rish ustidan nazorat qilish bo'yicha yordamchisi vazifalarida salkam yigirma yil xizmat qildi.

Bir muddat Uchqo'rg'on tuman prokuraturasining tergovchisi lavozimida ishladi. Keyingi o'n to'rt yil davomida Namangan shahar 2-sonli davlat notarial idorasining notariusi hamda katta notariusi vazifalarida xalqqa xizmat qildi.

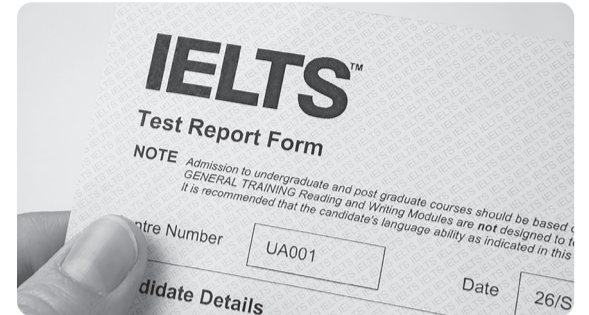
Svetlana Irmatova 3-darajali adliya maslahatchisi, tajribali yurist, mehribon va oqila oila bekasi, davlat va jamiyatda o'zining munosib o'rnini topgan, Samarqand Namanganda yuksak qadr topgan, hamkasblar ko'nglidan joy olgan, shogirdlar hurmatiga sazovor bo'lgan ayol. Muborak yoshingiz bilan qutlaymiz Svetlana Melikovna! Umringizga umr qo'shilsin.

Marusa HOSILOVA,
"Inson va qonun" muxbiri

TALQIN

E'tirof etish kerak, ayni paytda yurtimiz yoshlarining chet tillarini o'rganishga bo'lgan ishtiyoqi juda yuqori. Ayniqsa, bugun aksariyat o'g'il-qizlar "CEFR", "TOEFL", "IELTS" kabi xalqaro sertifikatlarni qo'lga kiritish orqali rivojlangan xorijiy davlatlarda ta'lim olishni maqsad qilgan.

PEDAGOGLARGA QO'SHIMCHA DAROMAD

Prezidentimizning 2012-yil 10-dekabrda "Chet tillarni o'rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaroriga asosan esa ingliz tilini bilish darajasi bo'yicha yurtimizda tan olinadigan "CEFR" sertifikati joriy etilgan.

Bugungi kunda IELTS (International English Language Testing System) 140 dan ortiq mamlakatda tan olinadigan eng ishonchli ingliz tili testidir. Unga tayyorgarlik ko'rish va imtihondan muvaffaqiyatli o'tish uchun internet tarmog'ida minglab o'quv qo'llanmalari, bepul darslar hamda turli xizmatlar mavjud. British Council va IDP (International development program) markazi esa O'zbekistonda ushbu testlarni o'tkazish bo'yicha mas'ul tashkilotlar hisoblanadi.

TOEFL (Test of English as a Foreign Language) ingliz tilida so'zlashmaydigan davlatlar uchun xalqaro imtihondir. AQShning Pariston universitetiga qarashli Educational Testing Service (ETS) tashkiloti tomonidan tayyorlangan.

Yuqoridagi Prezident farmoniga ko'ra, 2025-yil 1-yanvargacha DTM (hozirgi Bilim va malakalarni baholash markazi)ning milliy baholash tizimi bo'yicha chet tilidan sertifikatga ega pedagoglarning ish haqiga 50 foiz, 2025-yil 1-yanvardan 20 foiz miqdorida ustama beriladi. Ustama sertifikatning amal qilish muddati davomida to'lab boriladi.

Bundan tashqari, endi chet tilidan milliy sertifikatga ega o'qituvchilarning maoshiga 50 foiz qo'shimcha ustama to'lanadi. Shuningdek, umumta'lim fanlaridan bir nechta sertifikatga ega o'qituvchilar yuqoriroq ustama olish huquqini beruvchi sertifikat bo'yicha to'lanadi.

Hamkasblarimizga ayonki, 2022-yil 1-sentabrdan buyon xalqaro tan olingan sertifikatga ega pedagog kadrlarga – ularning tarif stavkasiga nisbatan 50 foiz miqdorida, xalqaro standartlar talablariga javob beradigan milliy baholash tizimida olingan sertifikatga ega pedagog kadrlarga ularning tarif stavkasiga nisbatan 50 foiz miqdorida, Davlat test markazining milliy baholash tizimida olingan sertifikatga ega pedagog kadrlarga esa ularning tarif stavkasiga nisbatan 20 foiz miqdorida (chet tili bo'yicha sertifikatlar bundan mustasno) ustama to'lanmoqda.

Gulnoz QULBOYEVA,

Termiz tumanidagi 1-umumta'lim maktabining oliy toifali ingliz tili o'qituvchisi

SUD ZALIDAN

Hamxonang o'g'ri bo'lsa, dodingni kimga aytasan?

Yaqinda sudga 18 yoshli yigitning ishi ko'rib chiqildi. E.S. o'g'rilik jinoyatini sodir etganlikda ayblandi.

– O'tgan yilning sentabr oyida Farg'onadan Toshkentga ishlash uchun kelgandim, – dedi sud majlisida sudlanuvchi E.S. bo'lib o'tgan voqealarni birma-bir eslar ekan. – Shota Rustaveli ko'chasidagi xonadonda ikki sherigim bilan ijarada yashadik. Shu orada men kafega ofitsiant bo'lib ishga kirdim. O'sha kunlari menga pul juda kerak edi. 2-noyabr kuni tushlikka yaqin ijara uyimizga kelsam, uyda hech kim yo'q ekan. Nima jin urdi-yu, xayolimga birga yashayotgan B.T. ismli sherigimning noutbugini o'g'irlab, sotish fikri keldi. Noutbukni o'g'irlab, uydan chiqdim. Uni arzon-garovga bo'lsa ham, tezroq sotishni, undan qutilib, pulga ega bo'lishnigina o'ylardim. Noutbukni "Chilonzor" metrosining oldida, bir notanish yigitga pul juda zarurligi uchun sotayotganimni aytib, "akamniki" deb, 200 ming so'mga sotdim. O'sha kuni ikkinchi sherigimning uxlab yotganidan foydalanib, yostig'ining tagidagi telefonni sezdirmasdan o'g'irladim. Ertasi kuni yana "Chilonzor" metrosi tomonga borib, telefonni ham sotdim. Unga bir notanish yigit xaridor bo'ldi. Xullas, telefonni 750 ming so'mga pulladim. O'g'riligimni birov sezmagani, ish oson ko'chganidan xavotirlarim yo'qoldi. Lekin ijara uyga kelib, tinchim buzildi. Sheriklarim noutbuk bilan telefon yo'qolganligi haqida ichki ishlar organlariga xabar berishibdi. Topisholmaydi, mendan gumon

qilishmaydi, deb o'yladim. Shu xotirjamlikda 5-noyabr kuni Farg'onaga ketdim. Oradan bir-ikki kun o'tib, meni Yakkasaroy tumani ichki ishlar bo'limidan telefon qilib chaqirishdi. Toshkenga qaytib kelib, IIBga borib, aybimni tan oldim. Hozir qilgan ishimdani pushaymonman. Jabrlanuvchilarga yetkazilgan zararni qopladim. Yengillik bering...

Tergovdagi tezkor harakatlar sabab ushbu jinoiy ish ochildi, hamxonasining o'g'riligini bilgan sheriklar keltirilgan zarar to'liq qoplangach, uni kechirishdi ham. Lekin har bir jinoyatga jazo muqarrar, jinoyatchi qonun oldida javob beradi, albatta.

Sud sudlanuvchiga jazo tayinlashda uning yoshligini, aybiga iqrorigi va boshqa jihatlarni e'tiborga oldi. Sud hukmi bilan E.S.ga ikki yil muddatga ozodlikni cheklash jazosi tayinlandi.

U o'ylamay qilgan ishi, qiyin vaziyatda sabrsizligi bilan jinoyat ko'chasiga kirib qoldi. Aybdor sifatida qonun oldida javob berdi ham. Lekin uning so'nggi pushaymoni o'ziga dushman bo'ldi. E.S.ni tanigan-bilganlar uni "o'g'ri" deb atashsa, endi qanday bosh ko'tarib yuradi? Eng yomon jazo shu emasmi aslida?!

Azimjon HAKIMOV,
jinoyat ishlari bo'yicha
Yakkasaroy tuman sudi sudyasi

Toshkent shahar adliya boshqarmasi jamoasi faxriy huquqshunos
Muhayyo ALIYEVANING
vafot etgani munosabati bilan marhumning oila a'zolari va yaqinlariga chuqur ta'ziya bildiradi.

8 XALQARO ANJUMAN

Din mavzusi juda nozik va juda ehtiyotkorlikni talab qiladigan mavzu.

Cherkovga kirgani uchun "Sen endi musulmonchilikdan chiqding", deb o'zbek yigitini haqorat qilish, undan yuz o'g'irish, yoki davlat xizmatchisi bo'lgan yuqori lavozimdagi amaldorning "Maktab ta'limi dasturiga diniy ta'limni kiritish kerak", deyishi qanchalik to'g'ri? Yoki Ikkinchi jahon urushi davrida yurtimizga kelib qolgan boshqa millat vakillari qabristonlarini buzib, o'rniga turli bino-inshootlar qurilishi insofdanmi? Televideniyega intervyu bergan musulima ayolning turmush o'rtog'idan malomatga qolishini qanday baholash mumkin? Bog'cha yoshidagi qizaloqlarning hijobga o'ralishi jamiyatda qanday aks-sado berayotir? Shunga o'xshash yoki shu kabi savollar "Markaziy Osiyoda dinlararo va bir din ichidagi bag'rikenglik masalalarini yoritishda ommaviy axborot vositalarining o'рни" mavzusida bo'lib o'tgan xalqaro davra suhbatida qizg'in bahs-munozaralarga sabab bo'ldi.

QONUNLARDA E'TIQOD ERKINLIGI BOR, AMALDA-CHI?!

Markaziy Osiyo mamlakatlari – Qozog'iston, Qirg'iziston va Tojikistondan manfaatdor davlat organlari vakillari, jurnalistlar, blogerlar va ekspertlar, fuqarolik jamiyati institutlari vakillari ishtirok etgan tadbir tashkilotchilari – O'zbekiston Jurnalistlarni qayta tayyorlash markazi va "Search for Common Ground" xalqaro nodavlat notijorat tashkilotining O'zbekiston Respublikasidagi filialining asosiy maqsadi dunyoviy davlatda din erkinligi va dinlar xilma-xilligi bilan bog'liq dinlararo muloqotni mustahkamlashda davlat organlari, fuqarolik jamiyati va ommaviy axborot vositalarining roli haqida batafsil mulohaza yuritishdan iborat.

Jurnalistlarni qayta tayyorlash markazi direktori, filologiya fanlari nomzodi Gulnora Bobojonova moderatorlik qilgan tadbirda dastlab

USAIDning O'zbekistondagi missiyasi Demokratiya va boshqaruv bo'yicha idorasi direktori Fey Xaselkorn, Milliy Mass-mediani qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish Jamoat fondi direktori Akromjon Foziljonov, "Search for Common Ground" xalqaro nodavlat notijorat tashkilotining O'zbekistondagi filiali rahbari Keneshbek Saynazarovning fikrlari mavzuning mohiyati naqadar muhimligini o'zida aks ettirdi.

Mediatrener, moderator va ekspertlarning xulosasi aniq va tiniq: Davlat diniy bag'rikenglikni qonunlar bilan ta'minlab berishi zarur. Media-ning oldidagi asosiy vazifa esa, eng avvalo, ommaga qonun ustuvorligini va qonunda insonlarga e'tiqod erkinligi borligini tushuntirishdan iborat. Bir mamlakatda turli din vakillari bir-birini hurmat qilib, bir maqsad yo'lida, baxtli va farovon yashashi mumkinligi diniy bag'rikenglikning eng yorqin ifodasi ekanini keng targ'ib qilish ham muhim, albatta.

Gapni Bosh qonunimizdan boshlaydigan bo'lsak, Konstitutsiyamizning 1-moddasi-da O'zbekiston – boshqaruvning respublika shakliga ega bo'lgan suveren,

demokratik, huquqiy, ijtimoiy va dunyoviy davlat deb belgilab qo'yilgani bu masalada muammo qoldirmaydi.

4-moddada O'zbekiston Respublikasining davlat tili o'zbek tili ekan, O'zbekiston Respublikasi o'z hududida istiqomat qiluvchi millat va elatlarining tillari, urf-odatlari va an'analari hurmat qilinishini ta'minlashi, ularning rivojlanishi uchun shart-sharoit yaratishi muhurlangan. 19-moddada esa O'zbekiston Respublikasida insonning huquq va erkinliklari xalqaro huquqning umume'tirof etilgan normalariga binoan hamda ushbu Konstitutsiyaga muvofiq e'tirof etiladi va kafolatlanadi. Inson huquq va erkinliklari har kimga tug'ilganidan boshlab tegishli bo'ladi.

O'zbekiston Respublikasida barcha fuqarolar bir xil huquq va erkinliklarga ega bo'lib, jinsi, irqi, millati, tili, dini, e'tiqodi, ijtimoiy kelib chiqishi, ijtimoiy mavqeidan qat'i nazar, qonun oldida tengdirlar. 27-moddaga muvofiq har kim erkinlik va shaxsiy daxlsizlik huquqiga ega. Hech kim qonunga asoslanmagan holda hibsga olinishi, ushlab turilishi, qamoqqa olinishi, qamoqda saqlanishi yoki uning ozodligi boshqacha tarzda cheklanishi mumkin emas. Shaxsni ushlab chog'ida unga tushunarli tilda uning huquqlari va ushlab turilishi asoslari tushuntirilishi shart.

35-moddada esa "Hamma uchun vijdon erkinligi kafolatlanadi. Har kim xohlagan dinga e'tiqod qilish yoki hech qaysi dinga e'tiqod qilmaslik huquqiga ega. Diniy qarashlarni majburan singdirishga yo'l qo'yilmaydi." degan bag'rikenglik o'z ifodasini topgan. 71-moddaga ko'ra, konstitutsiyaviy tuzumni zo'rlik bilan o'zgartirishni maqsad qilib qo'yuvchi, O'zbekistonning davlat suverenitetiga, hududiy yaxlitligiga va xavfsizligiga qarshi chiquvchi, urushni, ijtimoiy, milliy, irqiy hamda diniy adovatni targ'ib qiluvchi, fuqarolarning konstitutsiyaviy huquqlari va erkinliklariga, aholining sog'lig'iga, ijtimoiy axloqqa tajovuz qiluvchi siyosiy partiyalarning, boshqa nodavlat notijorat tashkilotlarining, shuningdek, milliy va diniy belgilariga ko'ra, siyosiy partiyalarning, harbiylashtirilgan birlashmalarning tashkil etilishi va faoliyati taqiqlanadi. Maxfiy jamiyatlar va birlashmalar tashkil etish taqiqlanadi.

Ko'rinib turibdiki, davlatimiz tomonidan diniy bag'rikenglik qonunlar bilan kafolatlab qo'yilgan.

Xususan, mamlakatimizning barcha hududlarida milliy madaniy markazlar faoliyat yuritmoqda. Ularning o'z tili, o'z urf-odatlarini erkin targ'ib etishiga keng imkoniyatlar yaratilgan. Oddiy argumentlarga murojaat qiladigan bo'lsak, shubhasiz, yaxshi natijalar qo'lga kiritilganini ko'rishimiz mumkin. Masalan, O'zbekistonda 100 dan ortiq millat va elat vakillarining ahil, inoq, bir oiladek bo'lib yashashi, bir-birining quvonch va tashvishlariga sherik bo'lishi, og'ir kunlarda bir-birini qo'llab-quvvatlashi e'tirofga sazovor.

Yoki Konimex tumanida 100 nafar o'quvchisi bo'lsa-da, qoraqalpoq tilida ta'lim beradigan butun boshli alohida maktab qurib berilgani, O'zbekiston Qahramoni unvoni birinchi bo'lib Qizilqumda mehnat qilayotgan ukrain va qozoq millati vakillariga berilgani, albatta, diniy bag'rikenglikning bir ifodasidir.

Biroq yutuqlar bilan bir qatorda bu borada dunyo va din o'rtasida yechimini kutayotgan muammolar ham bor.

Tadbir davomida Qozog'iston, Tojikiston, Qirg'iziston Respublikalaridan ishtirok etgan ekspertlarning e'tiqod va din, dinlararo bag'rikenglik masalalaridagi fikr-mulohazalari, mavzuni yoritishda jurnalistlarga ayrim e'tirozlari ham tinglandi.

Oddiy xulosa shu: din va dunyo. E'tiqod erkinligi. Dinlararo va bir din ichidagi bag'rikenglik eng avvalo har bir millatning dini va e'tiqodini hurmat qilishni taqozo qiladi. Bu esa tinchlik va taraqqiyotning asosiy mezonidir!

Marusa HOSILOVA,
"Inson va qonun" muxbiri

INSON
va qonun

MUASSIS:
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
ADLIYA VAZIRLIGI

"Adolat" milliy huquqiy axborot
markazi nashri

info@adolatmarkazi.uz

2007-yil 3-yanvarda
O'zbekiston
Matbuot va axborot
agentligida
0081-raqam bilan
ro'yxatga olingan

**Bosh
muharrir**

Asliddin
ALIMARDON

TAHRIR HAY'ATI

Alisher Karimov
Furqat Tojiyev
Akbar Musayev
Xayotjon Klichev
Sevara O'rinboyeva
Yorbek Iskandarov
Dilfuza Ergasheva

Tahririyatga kelgan
qo'lyozmalar taqriz
qilinmaydi va muallifga
qaytarilmaydi.

Navbatchi
Yorbek Iskandarov
Sahifalovchi-dizayner
Jasur Tojiyboyev

Nashr indeksi: 137

"Inson va qonun" gazetasi hamda "Huquq va burch" ijtimoiy-huquqiy jurnali birlashgan tahririyati kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. A3 bichimida, 2 bosma taboq hajmda, ofset usulida "KOLORPAK" MCHJ bosmaxonasida chop etildi.

Korxonalar manzili: Toshkent shahri, Yunusobod tumani, 17-mavze, Yangi shahar ko'chasi, 1a-uy

Tiraji – 4120
Buyurtma – 1054

Topshirish vaqti – 19:00
Topshirildi – 19:00

MANZILIMIZ:

100060, Toshkent sh.
Amir Temur shohko'chasi
19-uy.

Faks: (71) 233-28-18

Obuna bo'limi:
(71) 233-25-65

Bahosi kelishilgan narxda

1 2 3 4 5